

KLINISK RISIKOAFFALD

SORTERINGSNØGLE

Affaldssystem

Til indsamling af affald er det pålagt den enkelte kommune at etablere en tilfredsstillende ordning, der passer ind i netop deres behov for sortering, bortskaffelse m.v..

De fleste ordninger bygger på, at affaldet sorteres i grupper, således at affaldets eventuelle ressourcer og værdier udnyttes bedst muligt.

Affaldet kan være opdelt som følger:

Dagrenovation	Landbrugsaffald
Storskrald	Klinisk risikoaffald
Haveaffald	Forurenet jord
Farligt affald	Papir og pap
Erhvervsaffald	Glas
Bygge- og anlægsaffald	Plast/metal
Genbrug	Madaffald

Klinisk risikoaffald

Klinisk risikoaffald er ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 4 samt Odense kommunes og Motas fælles affaldsregulativ defineret som:

- Skærende og stikkende genstand
- Affald fra patienter, som er isolerede
- Smitteførende affald
- Vævsaffald

Da der ikke entydigt er klare afgrænsninger af, hvornår restprodukter kategoriseres som henholdsvis klinisk risikoaffald og andet farligt affald eller brændbart affald, må der nødvendigvis i hvert tilfælde foretages en vurdering af hvorledes det pågældende affald skal klassificeres.

Således defineres laboratorievarer f.eks. som værende klinisk risikoaffald, hvis det er *forurenet med blod, pus, vævsrester, etc.*

Efterfølgende defineres smitteførende affald som værende klinisk risikoaffald, hvis det er meget vådt (*som ved sammenpresning vil dryppe*), hvor væden udgøres af vævsrester, blod eller pus fra patienter.

Vævsaffald

Vævsaffald, hvor der er ønske om ugenkendelighed efter behandling.

Farligt affald

Andet farligt affald end klinisk risikoaffald, dvs. affald som har en eller flere af følgende egenskaber:

- Eksplosiv
- Brandnærende
- Brandfarlig
- Giftig
- Sundhedsskadelig
- Ætsende
- Lokalirriterende
- Sensibiliserende
- Kræftfremkaldende
- Miljøfarlig.

Brændbart affald

Dagrenovationslignende og andet affald, der i sammensætning svarer til almindeligt affald fra husholdninger og kontorer, som kan integreres i det almindelige affaldshåndteringsystem.

Mikrobiologisk affald, eksempelvis petriskåle med bakterier, materiale fra genteknologisk arbejde, skal bortskaffes som brændbart affald, hvis affaldet forinden er autoklavet.

Klinisk risikoaffald, som er behandlet med dokumenteret inaktivering af patogene mikroorganismer i et sådant omfang, at affaldet ikke længere er smitteførende, og som samtidig er deformeret, så det ikke længere er stikkende/skærende, betragtes efter inaktivering og deformation ikke længere som farligt affald, og kan bortskaffes som dagrenovationslignende affald.

Glas affald

Rengjort glas, der kan genanvendes. Dog ikke pyrex glas, da det ikke kan genanvendes.

Økonomi i sortering af affald

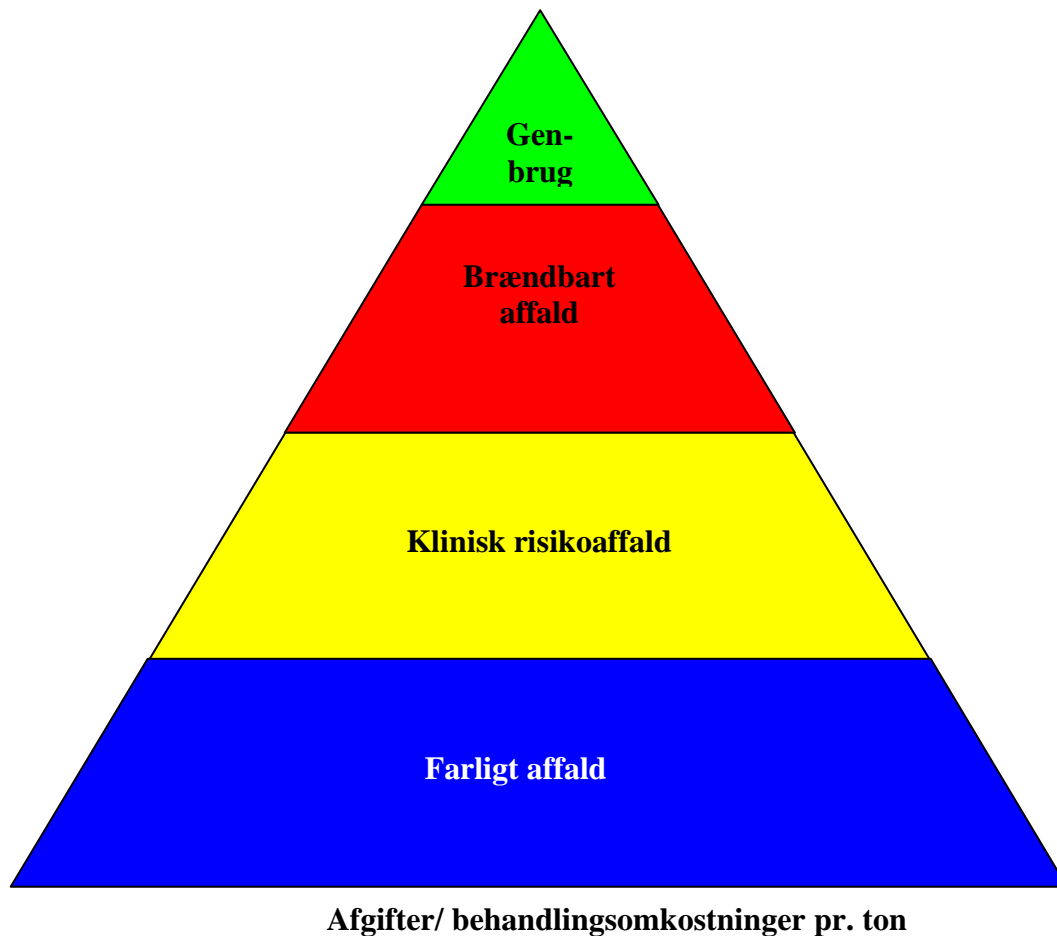
Ved rigtig kildesortering undgår man at genbrugsmaterialer og miljøskadelige stoffer ender i det brændbare affald.

Ved sortering af affaldet i de forskellige affaldstyper er det ikke kun med hensyn til smittefare m.m., man opnår også en besparelse, idet noget af affaldet kan genanvendes, samt at forbrændingsomkostningerne for klinisk risikoaffald og brændbart affald er forskellige.

Den samlede omkostning ved bortskaffelse af affald består af følgende dele:

1. Statsafgift (affaldsafgift)
2. Behandlingspris
3. Transport
4. Evt. emballage

Der er derfor sund fornuft og god økonomi i at satse på god sortering af affaldet. Se nedenstående figur der illustrere behandlingsomkostningerne for de forskellige affaldstyper.

Sorteringsnøgle

Sortering af affaldet ved produktionsstedet er nødvendigt for at sikre en hygiejnisk forsvarlig og optimal håndtering af affaldet fra laboratorierne ved SDU.

Det **anbefales**, at klinisk risikoaffald ved kilden sorteres og opsamles i egnede emballager efter følgende sorteringsnøgle:

Sorteringsnøgle til Klinisk Risikoaffald

Affald	Definition	Bemærkning
Stikkende/skærende affald		
Kanyler, knive, sakse, pincetter m.v., der har været anvendt til forsøg mv.	Klinisk risikoaffald	Skal efterfølgende emballeres i UN godkendt emballage
Reagensglas, skår, o.l. der indeholder blod, pus, eller væsvæske	Klinisk risikoaffald	
Laboratorievarer ”forurenet med blod, pus, eller væsvæske”, hæmoglobinkuvetter, hårrør og pipetter	Klinisk risikoaffald	
Smitteførende affald		
Affald indeholdende mikroorganismer fx. petriskåle der indeholder levende bakterie, virus eller svampekulturer	Klinisk risikoaffald	
Drænflasker o.l., med blod, pus eller vævsrester, som ikke kan udømmes før bortskaffelse, og som ikke er deaktiveret	Klinisk risikoaffald	
Samme som ovenstående, men tømte eller deaktiveret (autoklaveret)	Brændbart - ALTID	
Meget vådt engangsmateriale (som vil dryppe, hvis det sammenpresses), hvor væden udgøres af vævsrester, pus eller blod fra patienter eksempelvis forbindinger, afdækninger og operationsservietter	Klinisk risikoaffald	
Alle vævsdele fra forsøgsdyr	Vævsaffald	Husk at notere på emballagen at det er vævsaffald
Affald fra GMO laboratorium		
Affald fra GMO klasse 1, laboratorium	Klinisk risikoaffald	
Affald fra GMO klasse 1 og 2, herunder skærende og stikkende genstande	Klinisk risikoaffald	
Affald fra GMO klasse 2, laboratorium (autoklaveret)	Brændbart	

Affald	Definition	Bemærkning
Vævsaffald		
Vævsaffald af alle genkendelige vævs- og legemsdele samt andet affald, er affald hvor genkendelighed efter behandling skønnes hensigtsmæssigt af æstetiske grunde f.eks.: - Vævsprøver, herunder Vævsprøver i formalin - Visse typer vævsaffald, som på grund af stikkende eller dryppende karakter kan udgøre en risiko - Vævsaffald, der må karakteriseres som risikoaffald/farligt affald	Vævsaffald	Let genkendeligt vævsaffald fx på størrelse med en hund bortskaffes som vævsaffald ved en særlig affaldsbehandling.
Andet affald		
Der kan forekomme affald, som både indeholder blod, pus eller vævsvæsker og rester af cytostatika.	Klinisk risikoaffald	Ved emballager med væske af fx blod, skal emballage fyldes op med inert pakkemateriale (vermiculite)
Handsker, forklæder ansigtsmasker, skoovertræk, mv.	Brændbart	Vurderes iht. ”forureningsgrad samt smitterisiko”
Aftørringsservietter ved spild og rengøring	Brændbart	Vurderes iht. ”forureningsgrad samt smitterisiko”
Forsøgsmedicin	Farligt affald	
Vacciner i originale emballager	Farligt affald	
”Tømte sprøjter” der ikke indeholder cytostatiska stoffer (uden kanyler)	Klinisk risikoaffald	
”Tømte sprøjter” der sidst har indeholdt cytostatiska- og eller smittefarlige stoffer	Klinisk risikoaffald	
Affald, der ikke er dryppende	Brændbart	

Affaldstyper fra laboratorier på SDU

Affaldstype	Klinisk risikoaffald	Farligt affald	Brændbart	Glas affald	Vævsaffald
Hvad må komme i	<ul style="list-style-type: none"> • Afdækningspapir • Kanyler • Pipetter • Væsvæsker • Mikroorganismer • Vådt materiale, blod • Forurenede handsker, glas • Sprøjter med rester (medicin) • Kemikalier i mindre mængder <p>Må IKKE indeholde: kviksølv og reaktivt affald</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kemikalier • Medicinrester 	<ul style="list-style-type: none"> • Papir m/ blod der ikke drypper • Indpakning fra emballager • Aftørningspapir m/ sprit • Dragter • Handsker • GMO klasse 2, der er autoklavet • Afdækningspapir 	<ul style="list-style-type: none"> • Rengjort glas • Brune glasflasker 	<ul style="list-style-type: none"> • Biopsi • Vævsprøver • Forsøgsdyr (mindre mus/rotter) • Forsøgsdyr (større dyr, hund)
Beholder	 Gul spand Kanyleboks Gul sæk	 Dunk Spand Spændelågsfad	 Sort affaldssæk Affaldsstativ	 Spand	 Gul spand

Generelle retningslinier for håndtering af klinisk risikoaffald

- Pas på dig selv og dine kolleger. Orientér dig om affaldssystemet. Spørg hvis du er i tvivl og hjælp dine kolleger.
- Kontroller dagligt, at den rigtige emballage altid er til stede på produktionsstedet og at den anvendes.
- Hold rent og ryddeligt. Vær opmærksom på uhygiejniske forhold. Husk personlig hygiejne.
- Benyt kun emballage, de er beregnet til det pågældende affald. Emballér så vidt muligt i den endelige emballage (transportemballagen).
- Benyt brudsikker emballage til skærende/stikkende affald. Pas på skår og skåret glas.
- Kontrollér, at emballagen er intakt og ren før den tages i brug.
- Sammenbland ikke affaldstyper – følg mærkningen.
- Benyt altid handsker og andre foreskrevne personlige værnemidler ved håndtering af affald og emballager.
- Emballer affaldet straks efter det er produceret.
- Indpak vådt og væskende affald.
- Overfyld ikke emballagen.
- Sammenpres ikke affaldet.
- Rengør staks efter spild.
- Placér beholdere, flasker o.l. med klinisk risikoaffald sikkert i emballagen, så de ikke vælter.
- Benyt altid de foreskrevne tekniske hjælpemidler til håndtering af emballage. Kontrollér mærkningen og påfør oplysninger om affaldet og producent mv.
- Luk emballagen forsvarligt før den forlader produktionsstedet.
- Omemballér i tilfælde af beskadigelse af emballagen – om muligt i en større emballage uden åbning af den beskadigede emballage.
- Tilkald den affaldsansvarlige i tvivlstilfælde.